GAZETA KRAKOWSKA

No 63.

We Srodę Dnia 7. Sierpnia 1805.

Z Wiednia d. 31. Lipca.

C. K. Gubernium Czeskie wydało pod d. 20 Lipca rozporządzenie, aby dla uniknienia chorób, pochodzących z niedoſtałego zboża, ziemniaków i innych płodów wſtrzymano ſię od ich używania aż do doyrzałości pod karą od 1 do 3 dni więzienia, lub cielesney kary od 5 do 10 kiiow lub miotełek. Urzędom, magiſtratom i zwierzchnościom ſmieyscowem nakazany ieſt nayściſleyszy tego dozor.

Z Petersburga d. 6. Lipca.

Dzień wczorayszy był dla kupców Rossyyskiego państwa, osobliwie dla Petersburskich, dniem pamiętnym; założony bowiem zoſtał węgielny kamień na nową giełdę. Jeſt to bardzo ważne zdarzenie dla handlownego miaſta, które 3 części całego Roſſyyskiego handlu w sobie zawiera, i w którym roku przeszłego 50 mill. rubli wynosił przywoz i wywoz towarów; lecz okoliczności, z iakiemi naſtąpiło, czynią go prawdziwie narodową uroczyſtością, która nazwać ſię może nie zatartym w dzieiach narodowych pomnikiem iak wspaniały Alexander przykłada ſię do szczęścia swoiego ludu.

O godzinie 1 po południu zgromadziło ſię na placu, gdzie kamień był założony wyższe duchowieńſtwo Greckiego kościoła, na którego czele znaydował ſię Metropolita Ambrosius, poważny zarowno wiekiem, urzędem, iak sposobem myślenia. Był tam wspaniały namiot rozbity, pod którym miniſter handlowy, Hr. Romanzow, który całą tę uroczyſtość urządził i nią kierował, przybywaiących gości przyymował. Niezmierna moc widzow zgromadziła ſię z wszyſtkich części ſtolicy. O wpół do trzeci przybył Nayiaśnieyszy Imperator z swoią małżonką, Imperatorową matką, WW. Xżętami Konſtantym, Mikołaiem i Michałem, WW. Xżniczkami Katarzyną i Anną, tudzież Xżniczką Badeńską, ſioſtrą Imperatorowey i Xciem Wirtemberskim. Wiele wysokich urzędnikow państwa było także przytomnych. Metropolita Ambrosius odprawił poświęcenie podług obrzędu kościoła Greckiego. Miniſter handlowy pokazał potem Imperatorowi, obiema Imperatorowom i całey Imperatorskiey Familii na srebrney tacy bardzo wiele bitych w tym roku Roſſyyskich srebrnych i złotych monet, i wybite na tę okoliczność medale, które razem włożone zoſtały przez Nayiaśnieyszą Imperatorską familiią pod węgielny kamień, do czego przydał ieszcze miniſter handlowy dwie srebrne wyzłacane blachy, z których ieden

mieściła rok założenia giełdy z opisem mieysca, druga cenę teraźnieyszych Rossyyskich towarow dla wiadomości potomnych. Imperator założył pierwszy kamień na nowy gmach, ponim Imperatorowa Elzbieta, Imperatorowa Marya, W W. Xżęta i W W. Xżniczki i Xżna Badeńska. To była połowa uroczystości.

Tuteysi kupcy bowiem na kilka dni w przody prosili Imperatora Jmć przez handlowego ministra, aby raczył im z tey okazyi wyświadczyć łaskę i zieść u nich obiad na tymczasowey giełdowey sali. Imperator Jmć nie zwykły odmawiać swoim poddanym żadnego ukontentowania, przyiął chętnie to zaproszenie. Po założeniu węgielnego kamienia zaprowadził minister handlowy Nayiaśnieyszą Imperatorską Familiią z otaczaiącemi ią osobami do rzeczoney sali, gdzie była od wszystkich tak Rossyyskich, iako też zagranicznych kupcow powitana, i usiadła do stołu na 250 osób nakrytego, który, iak sobie wystawić można, we wszystko obfitował, co tylko maiętni i uszanowaniem dla Kochanego Monarchy przeięci kupcy pierwszego Rossyyskiego handlowego miasta z przepychem wymyślić mogli. W czasie obiadu, ieden tylko bowiem nakryty był stół dla całego zgromadzenia, rozmawiał Imperator bez różnicy z wszystkiemi, którzy tylko mieli szczęście nie daleko niego siedzieć. Z pomiędzy zaproszonych cudzoziemców naywięcey rozmawiał z Amerykańskim konsulem Harris. Czuły był widok widzieć Monarchę, siedzącego wraz z Nayiaśnieyszą swoią Familiią, razem u iednego stołu wśród cieszącey się handluiącey klassy swoich poddanych, o których dobro ustawicznie się stara. Całe zgromadzenie spełniało głośno iego zdrowie; po skończonym obiedzie, który 3 kwadranse trwał, wypił Monarcha za zdrowie kupcow, podziękował im za dobre przyięcie i oddalił się z familiią, zostawiwszy przeięte naygłębszą wdzięcznością całe zgromadzenie.

Stamtąd udał się Imperator Jmć na teatr, gdzie dana była ulubiona Rossyyska opera: *Niewidziany Monarcha.* Teatr zaczął się tego dnia o godzinie 5.

Medal wybity z tey okazyi, iest arcydziełem sztuki sławnego medalnika Lebrechta. Wystawia na iedney stronie dobrze trafione popiersie Imperatora, na drugiey pięknie wyrzniętą facyatę nowey giełdy z iey przyległościami i napisem: *Użytkowi i staranności.*

Przepyszna nowa przechadzka, którą Imperator założyć kazał, iuż iest ukończona. Nic w tym rodzaiu pięknieyszego nie można widzieć, iakoż powszechnie się podoba.

Z Londynu d. 16. Lipca.

Od Lorda Nelsona nie nadeszły żadne nowe wiadomości, ponieważ przeciwne wiatry nie dozwalaią przybywać okrętom z zachodnich Indyy. Nie można ieszcze wierzyć powieści, iakoby połączona nieprzyiacielska flota do zatoki Chesapeak w północney Ameryce popłynęła.

Wyszłe teraz następuiące ważne rozporządzenie Królewskie względem żeglugi neutralnych okrętow:

Jerzy Król &c. Instrukcya do naszych morskich sądow, i kommendantow woiennych i korsarskich okrętow.

Przez wzgląd na teraźnieyszy stan handlu raczyliśmy nayłaskawiey rozkazać, ażeby neutralne okręty, które niżey wyszczególnionemi towarami prosto lub ubocznie między portami naszego połączonego królestwa i nieprzyiacielskiemi, które nie są blokowane handluią, w swey żegludze żadney przeszkody co do tych towarow od naszych woiennych i korsarskich okrętow nie miały. Rozkazuiemy także, aby okręty naszych poddanych, handluiące do nieprzyiacielskich portow, chociaż y wyraźnego naszego zezwolenia nie miały, ieżeli takowe wiozą towary, żadney nie do-

znawały przeszkody. Jeżeliby który neutralny okręt, prowadzący powyższy handel, przyprowadzony był do naszych portow, tedy ma bydź natychmiaſt przez nasz sąd morski uwolniony, towary mu powrócone, czyiekolwiek bądź są, czy naszych poddanych, czy neutralnych mocarſtw.

Wyszczególnienie towarow, których wywoz pozwolony ieſt do Hollandyi, Francyi i Hiszpanii.

Angielskie rękodzielne towary, nie należące do potrzeb marynarki i woyska, korzenie, ſbałun, kawa, kakao, muślin, koperwas, vitriol, słoniowa kość, piment, cynamon, muszkatelowe gałki, wschodnio-indyyskie towary, gwozdziki, czerwona, zielona i żółta glina, garnczarskie rękodzieła, indygo (nie więcey iednak iak 5 beczek na iednem okręcie) wełna, rum i inne towary, których wywoz nie ieſt zakazany,

Przywoz pozwolony ieſt do Anglii naſtępuiących towarow: *Z Hollandyi:* Zyto (ieżeli nie sprzeciwia ſię uſtawóm względem handlu żyta) solone mięſiwa, wyiąwszy wołowe i wieprzowe, kora dębowa, len, naſienie lniane, koniczyna i inne naſiona, korzenie Maderskie, skory wszelkiego gatunku, obręcze, ołow, cukier, barilla, szmalec, przędza, szafran, bleiwas, oley, terpetyna, żywica, masło, syr, piora, kamienie mularskie i kwadratowe, iałowcowa wodka, ocet, konopie, butelki, panele, surowe materyały, okrętowe potrzeby, koronki, płutno i batyſt. — *Z Francyi:* Zyto (iako wyżey) solone mięſiwa (iako wyżey) naſiona, szafran, szmaty, kora dębowa, terpetyna, skóry, miod, wosk, owoce, surowe materyały, oley wapno, wino, koronki, i batyſt. — *Z Hiszpanii:* Kokcinela, barilla, owoce, wełna, indygo, skory, soki likworowe, naſiona, szafran, iedwab, migdały, mydło, surowe materyały, dębowa kora, anyżek, wino, korkowe drzewo, ołow, okrętowe potrzeby, ocet i wodka. — Raczyliśmy przy tem zapowiedzieć, iż ta liſta może bydź powiększona lub z rozkazu gabinetowego odmieniona. —— Z rozkazu J. K. Mci.

Podp. *Hawkesbury.*

Załoga Angielska w Newfoundland w St. John zoſtała 1 regimentem z nowey Szkocyi pomnożona.

Lord Gardner zwinął iuż swoią banderę w Plimut i będzie pod Irlandzkiemi brzegami dowodził.

Kupiecka nasza flotta z Srodziemnego morza zaledwo uszła przed Hiszpańskiemi okrętami z Kartageny, które na nią czatowały.

Jen. Moreau zwiedził także Hiszpański oboz przy S. Rochu i obeyrzał liniie Gibraltarskie.

Mowią, iż mała nieprzyiacielska wyprawa wyszła w śródku Maia z wyspy Kuba.

Urodzaie bardzo piękne ſię w tym roku u nas pokazuią.

Trzeci syn Królewski Xżę Klarencyi zwrocił od nieiakiego czasu uwagę swoią na rolnictwo, i ieſt miany za nayszczęśliwszego gospodarza w hrabſtwie Surey.

Na prywatnych warsztatach buduią teraz 6 nowych liniiowych okrętów o 74 działach.

Podług liſtow od naszey eskadry przed Roszefortem, znaydowało ſię w tamteyszym porcie d. 28 Czerwca 9 liniiowych okrętów i 5 fregat zupełnie do wyyścia pod żagle gotowych. Liſty z naszych poſiadłości w Honduras wyrażaią obawę względem attaku z Hiszpańskiey ſtrony.

Król, Królowa i cała familiia znayduią ſię iuż w Weymut.

Nieiaka Pani Thornton, która słynie z wyścigów konnych, chce znowu z każdym

)2(

ktoby zechciał, ścigać się o zakład 3000 f. szt.

Dnia 19 Lipca.

Dotąd nie mamy ieszcze nowych doniesień od naszey eskadry z zachodnich Indyy.

Jeden officyer od floty Nelsona pisze ieszcze pod d. 12 Czerwca z Antigua: "Nie wątpiemy wcale, że nieprzyiacielska eskadra do Europy powraca, ponieważ, podług doniesień, utraciła wiele maytków i żołnierzy przez choroby, procz tego zaczena się mokry czas, który iest na przeszkodzie wszelkim działaniom, a za 6 tygodni nastąpią burze, których się Francuzi bardzo obawiaią. Z wszystkich tych okoliczności obchodzi nas tylko, że nas nieprzyiacielska eskadra 4 dniami do Europy wyprzedziła. Jedna z iey fregat, którą dla zwiadów zostawiła, widziała nas w 2 dni potem gdyśmy około Madery przepływali, powrociła d. 5 do Matyniki i potwierdziła odebrane z Barbados wiadomości. Wszystkie nasze obroty są nieprzyiacielowi wiadome, my zaś same zwodzące nas odbieramy doniesienia. Wysadziemy zaraz woyska do Antigua i powróciemy do Gibraltaru. Jedna tylko ożywia nas nadzieia, że spieszniey od nieprzyiaciela płyniemy, i chcielibyśmy prędzey od niego 1200 mil przebydź i przed Kadyxem stanąć; lecz podobno nadaremnie. — Nie wątpię, że w Londynie, gdzie lud nie ma zazwyczay względu na przeszkody żywiołow, przeciw nam powstaią. Pewną iednak iest rzeczą, iż żadna flota nie miała pomyślnieyszey żeglugi nad nieprzyiacielską, i żadna nie doznała więcey przeciwności iak nasza nim wypłynęliśmy z Srodziemnego morza; stałość atoli zbliżyła nas nakoniec tak dalece do nieprzyiaciela, iż uratowaliśmy Zachodnio-indyyskie wyspy, których opanowanie było zapewne celem wyprawy, i tylko przez naszą przytomność do skutku nie doszło. Nasza flota cieszy się dobrem zdrowiem; aże za kilka dni opuściemy te gorące okolice nim nadeydzie pora przynosząca z sobą choroby, spodziewam się zatem, iż nie przestaniemy ciągłego używać zdrowia. Amerykańskie okręty obłąkały nas nie raz swemi doniesieniami o Francuzkiey flocie.,,

Rząd ma wiadomości z przylądka Dobrey Nadziei do 27 Kwietnia r. b. D. 23 Kwietnia przybyła tam z Francyi korweta, poczem widziec się tam dały wielkie poruszenia i wyszedł rozkaz, aby osadnicy dostawiali za pewną cenę zboże do magazynow. Słowem czyniono tam przygotowania na przyięcie oczekiwaney z Europy wyprawy.

Listy z Bengalu pod d. 1 Lutego mieszczą następuiącą wiadomość: "Po bezskutecznym szturmie przeciw Burtpoor postanowił Holkar, niechcąc drugiego oczekiwać, opuścić twierdzę. Cofnął się z resztą swego woyska wewnątrz kraiu, a Burtpoor osadzone zostało naszem woyskiem. Czynił po kilka razy Jenerałowi Lake propozycye do ugody; lecz ten zawsze ie odrzucił. Zbuntowani Maratscy naczelnicy odstręchnęli się iuż od niego.

Posłaniec stanu P. Kay przybył tu z listami z Petersburga.

Nasza do wschodnich Indyy przeznaczona kupiecka flota wypłynęła d. 17 Lipca z St. Helens pod zasłoną woiennego okrętu Belliqueux. Zawinie tymczasowo do Falmuth poki nie nadeydą dalsze wiadomości o Nelsonie i nieprzyiacielskiey flocie,

Nie potwierdziła się ieszcze wiadomość o zabraniu Amerykańskiey armatney łodzi przez Hiszpanów. Tym czasem zabrali dwa Amerykańskie kupieckie okręty z Liwerpoolu do Ameryki pod banderą swoiego narodu płynące, ponieważ wiozły Angielskie towary. Hiszpanie postępuią teraz podług zasady; że neutralny okręt nie czyni własności neutralną.

Zabranie Szwedzkiego okrętu, który z Hull do Messyny był przeznaczony, bardziey ieszcze tego dowodzi. Amerykańskie statki puścili iednak wolno zabrawszy z nich ładunek iako Angielską własność.

Półkownik Taylor, który iest teraz prywatnym sekretarzem przy Królu, będzie wspólnie z Xciem Cambridge odbywał interessa stanu, to iest czytał Królowi listy i na nie odpisywał Król iest zupełnie zdrów wyiąwszy słabość na oczy.

Z Kork piszą, że Jen. Coote niezwłocznie uda się z 4 regimentami woyska do Jamaiki.

Ludność Dublina wynosi teraz wraz z załogą 167,899 ludzi.

Kaw. Morier iest na mieysce zmarłego Tooke mianowany agentem Wschodnio-indyyskiey kompanii w Konstantynopolu.

Nasza eskadra przed Ferrolem iest 5 liniowemi okrętami wzmocniona.

Z Lizbony d. 20. Czerwca.

Xżę nasz Regent dopełnił teraz życzenia od dawna naszych kupców, chcących mieć konsula w Bremie, i na ich prozbę mianował jeneralnym konsulem P. Schacht, tamże osiadłego.

Z Paryża d. 19. Lipca.

Goniec z Berlina przywiózł tu wiadomość, że P. Nowosilców nie iedzie do Paryża, ale do Peterzburga powraca.

J. C. Mość zwołał na dziś radę stanu, a iutro będzie prywatna rada. Wczoray po południu przyiechał J. C. Mość z Fontenebleau do St. Cloud. Ponieważ St. Cloud równie uważane iest rezydencyą Cesarską iak Paryż, zatem przybycie tam iego ogłosiły armaty domu Inwalidów. Monarcha pracował nayprzód z Arcykanclerzem, potem resztę dnia z ministrami.

Minister Talleyrand i minister publicznego skarbu Barbe Marbois, powrócili iuż z Włoch do Paryża.

Telegraf w Granwille doniosł, iak dzisieyszy Monitor wyraża, ministrowi morskiemu, że 2 piękne Angielskie korwety zabrane zostały przez dywizyą naszey flotyli po 4 godzinney walce. Zdarzenie to czyni naszey marynarce naywiększy honor.

Potwierdza się, że Marsz. Lannes otrzymał dowodztwo nad korpusem woyska nad kanałem. Kontraadm. Missiessy złożył nad Roszefortską eskadrą dowodztwo dla słabości zdrowia.

W lesie Soignes ścinaią teraz bardzo wiele drzewa i zwożą przez Bruxellę do Antwerpii dla potrzeby tamteyszego portu. W krótce spuszczą tam z warsztatu 3 liniiowe okręty.

Kieryssérowie z Moguncyi i Nancy otrzymali rozkaz udania się do Cambray.

Przy St. Amand zgromadza się do obozu iazda, którym Jener. Nansouty dowodzić będzie.

Monitor umieszcza następuiące artykuły:

Z Kartageny d. 8. Lipca. " Hiszpańska flota, maiąca 7 liniowych okrętów i 3 fregaty, krążyła kilka dni po morzu. Mniemaią, iż chciała się udać do Kadyxu, dla złączenia się z 5 tamteyszemi liniiowemi okrętami; ale dowiedziawszy się, że Angielska eskadra przed tym portem przewyższa ią w sile, powróciła zatem do Kartageny, i za parę dni będzie dwiema liniiowemi okrętami pomnożona. Już to po trzeci raz nasza eskadra wypływa. Nasz Admirał korzysta z tey okoliczności wprawiaiąc lud w obroty."

Z Kadyxu d. 7. Lipca. Admirał Collingwoode zamyka nasz port w 9 liniiowych okrętów. Admir. Bickerton, który dowodzi pod nim 4 liniiowemi okrętami, wyszedł z wyprawą Jen. Craig pod żagle; lecz wrócił

się i stanął pod Gibraltarem. Korwety i małe zbroyne statki przybywaią codziennie z Anglii. Oboz przy S. Rochu iest bardzo liczny.„

Z Bastia na Korsyce dnia 10. *Lipca.* "Trzy liniiowe okręty Angielskie i 1 fregata krążą od 8 dni pod naszemi brzegami. Należą one do Angielskiey floty na Srodziemnem morzu, która 12 liniiowych okrętow liczy. — Każdy obcy okręt, który do Malty przyprowadzą, musi Anglikom, chociaż konfiskacie nie podpada, 500 piastrow zapłacić.„

Wyszło iuż wiele wyrokow Cesarskich względem nowego urządzenia Genueńskich kraiow. Cło od wprowadzonego zboża i mąki iest od 1go Vendemiaire zniesiono. Szkoła główna Genueńska iest potwierdzona i z 6 szkół czyli klas ma się składać. Trzysta dzieci poległych w służbie kraiowey maytkow maią bydź na przyszłość bezpłatnie edukowanemi. Liguryyski narodowy instytut, otrzymał nazwisko Genueńskiey akademii. Dotychczasowy prefekt Rodanu, Bureau de Puzy, iest mianowany prefektem departamentu Genui, P. Narden depar. Montenotte, prefekt Tanaro prefektem derar. Appeninu, a dotychczasowy celny dyrektor w Marsylii, P. Brns, celnym dyrektorem w Genui. Wszystkie dotychczasowe Genueńskie podatki ustaną od 1go Vend. roku 14. a na ich mieysce zaprowadzone zostaną Francuzkie. Gruntowy podatek depart. Genui iest na rok przyszły 1 mill. 383,959 fr. wyrachowany. Bank S. Jerzego ustaie od 1go Vend. i zrobi niebawnie obrachunek. Trzy mill. 400,000, które ten bank winien właścicielom akcyy zapłacić, będą iako dług narodowy w wielkiey xiędze Francyi zapisane. D. 1 Vend. będzie lotterya Francuzka w Genui zaprowadzona, tudzież mennica założona i administracya solna i tabaczna ustanowiona. Cła będą tak w Genui iak w reście Francyi urządzone. Port Genueński iest wolny dla wszystkich zagranicznych towarow, wyiąwszy Angielskie.

Dotychczasowy plac rowności w Nant, otrzymał nazwisko Cesarskiego placu.

P. Esmenard zrobił wiersz na powrot Cesarza pod tytułem: *Le retour du Heros*, do którego iest także zrobiona muzyka.

P. Fontanes, prezydent ciała prawodawczego poiechał do Bordeaux.

Włochy i Piemontczykowie nie mogą wyyśdź z zadziwienia, iak nasz Monarcha spieszno ieździł, wszędzie był, wszystko uważał, wchodził nawet w szczegóły i rozporządzał.

Senator Harville otrzymał od Cesarza wielki order legii honorowey.

Cesarzowa uda się na kąpiele do Plombieres.

Bywszy Doża Genueński iest mianowany członkiem Francuzkiego senatu, bywszy ieden senator Genueński prefektem w Mastrycht, a inny członkiem rady stanu. W czasie bytności swoiey w Genui udarował Cesarz znakomitszych Genueńczykow tabakierami brylantami wysadzanemi.

D. 14 t. m. Minister woienny Berthier przyiechał do Dunkierki i odprawił nad woyskiem rewiią.

W Weronie założony także został podobny iak w Paryżu i Genui instytut głuchoniemych.

W Bononii Cesarz ieszcze wydał wyrok, aby Ren był przez kanał z Po połączony.

Z Hagi d. 13. *Lipca.*

Niespodziewanie postanowiono uzbroić wyprawę w Helwetsluis. Dwa tamteysze liniiowe okręty o 84 i 64 działach są spieszno wyporządzane, z Amsterdamu i Rotterdamu posłano tam 600 okrętówych cieślow. W innych portach Mozy uzbraiaią przewozowe statki, które do 6000 woyska zabrać maią. Francuzki

kommissarz morski Gohier przybył w tym celu do Hagi. Poruszenia w Texlu nie ustaią także, i mniemaią, iż tamteysza eskadra razem z Bulońską flotyllą działać będzie. Liczba Angielskich okrętów przed Texlem i Helwetsluis znacznie się od nieiakiego czasu powiększyła.

Radpensyonista powrocił iuż z obozu pod Zeyst.

Zamek Laeken przy Bruxelli iest na przyięcie Cesarza zupełnie wyporządzony.

Przez Bruxellę przeszło do Lill z Hanoweru wiele woyskowych sprzętów i artyleryczných koni.

Wyrokiem rządowym postanowione iest, iż officyerowie piechoty nosić będą srebrne ringgrafy z herbem kraiowym, a officyerowie iazdy ładownice na bandolecie na ramionach. Szarfy są w całym woysku zniesione.

Z Wetzlaru d. 20. Lipca.

Inkwizycye więźniów stanu w Stuttgardzie iuż są ukończone: P. Sinclaire został do Homburga d. 16 odesłany, P. Seclendorf do Asberga, Blankenstein zostaie ieszcze w więzieniu.

W Kassel miał C. K. pełnomocny minister, Bar. Wessenberg, d. 15 t. m. wstępną audyencyą u Elektora.

Wirtemberski poseł przy Cesarzu Franzow Bar. Steube, opuszcza ten urząd, postępuiąc w Stuttgardzie na wyższy.

Xżę następca Meklenbursko-szweryński iedzie z Karlsruhe do Stuttgardu.

Z Lotaryngii, depart. Mozeli i Donnersberga ciągnie iazda do Belgii.

Ces. Francuzki poseł w Ratyzbonie P. Bacher, podał Hra. Görtz, posłowi Nassau-Dillenburskiemu i posłom Westfalskiey kolegii Hrabiow PP. Wolf i Mollenbec noty o wydanie archiwów, tyczących się lewego brzegu Renu, &c.

Od granic Rossyyskich d. 16. Lipca.

Artylerya Rossyyska otrzymała rozkaz bydź w gotowości do Marszu.

D. 15 t. m. Rossyyski Jen. Tolstoi poiechał z zleceniami swego Monarchy do Lwowa.

Z Berlina d. 13. Lipca.

D. 14 t. m. nowy Francuzki poseł w Dreznie, P. Durant, miał u Elektora wstępną audyencyą.

Cesarsko-Austryacki poseł przy tuteyszym dworze, Hrabia Metternich, powrocił z swey podroży do Drezna, a Batawski poseł, P. Hogendorp przyiechał tu z Petersburga.

Z Hanoweru d. 25. Lipca.

W Frankfurcie nad Menem zakupiono przeszło 3000 małdrow żyta dla Kalenberskiego państwa i dla Xstw Gettengi i Grabenhagen.

Dla ulgi mieszkańcom i nie przeszkadzania zbiórom zakazał Marszałek Bernadotte pod d. 13 t. m. wypisywania fur w całem Elektorstwie przez cały czas żniw, wyiąwszy nagłe przypadki.

Marszałek Bernadotte darował znowu ubostwu w Hanowerze 300 talarów. Miasto Luneburg było d. 24 z okazyi iego tam przybycia oświecone.

Z Frankfurtu d. 20. Lipca.

Z rozkazu Magistratu przedaią tu kosztem miasta w czasie drożyzny uboższey klassie ludzi w tańszey cenie chleb codziennie.

Do 39 powietrzney podroży w iesieni P. Garnerina czynione iuż są przygotowania. W przyszłym miesiącu iuż tu sam ziedzie.

Kr. Pruski poseł przy seymie Rzeskim minister stanu Hr. Goertz poiechał do Oriensteinu, a Rossyyski ienerał piechoty Baron Benkendorf przeiechał tędy z Petersburga do wód.

Podług doniesienia z Bern na końcu prze-

szłego miesiąca tak wielki śnieg upadł na Alpach, iż nietylko bydło musiano zpędzić w doliny, ale wiele owiec i koz zginęło w śniegu.

Z Rzymu d. 6. Lipca.

P. de Pino nowy pełnomocny minister Portugalski przy Stolicy S. przyiechał tu przeszłey środy.

P. de Brigod, szambelan i P. Durosnel, koniuszy Cesasza Jmci Napoleona, którzy towarzyszyli Oycu S. aż do tuteyszey stolicy, wyiechali w tych dniach do Paryża.

Z Genui d. 6. Lipca.

Mamy tu wiadomość, że W. Mistrz Maltański Tomasi, umarł d. 15 Czerwca w Kattanea; lecz kapituła obrała zaraz następcę w osobie Bailli Caracciolo.

Następca Elektorstwa Bawarskiego iest w Genui oczekiwany. Hiszpański ambassador, Xżę Masserano wyiechał iuż z Włoch na powrot do Paryża.

Nowa konstytucya została w Luce przy wystrzałach z armat d. 29 Czerwca ogłoszona. W kościołach śpiewano z tego powodu *Te Deum* z wystawieniem. Nowy Xiążę w krotce iest w Luce spodziewany.

Z Medyolanu d. 11. Lipca.

Xżę Eugeniusz Wicekroł Włoski, powrócił tu wczoray z podroży do Turynu dla widzenia się z Cesarstwem Jchmość.

Wczoray ogłoszono tu 4ry wyroki Cesarskie, wydane w Turynie pod 7 t. m. Pierwszy ściąga się do ustanowienia dwoch szkoł woyskowych, iedney w Pawii, drugiey w Bononii; przyymowana do nich będzie młodzież poświęcaiąca się służbie woyskowey. Drugi stanowi, iż z młodzieży uczącey się w szkołach głównych w Bononii i Pawii, utworzony zostanie batalion w miarę liczby uczących się, wyiąwszy chromych i niemaiących 4. stop i 11 calow wzrostu. Trzeci opiewa, iż ponieważ skarb zastępuie wszystkie wydatki na edukacyą publiczną, wszystkie zatem tego rodzaiu dochody z Monte Napoleon, z dóbr i prowizyie maią wchodzić do skarbu narodowego. Czwarty nakoniec, iż nikt nie może wyieżdżać z kraiu na nauki za granicę.

Z Soloturny d. 14. Lipca.

Seym zatrudnił się na posiedzeniu d. 11 słuchaniem rapportu kommissyi względem osiadłych w Szwaycaryi Francuzow. — Trudniono się daley listem od rządu Brisgowii do seymu pisanym względem związkow zachodzących między tym kraiem i kantonami Soloturny i Argowii. Kommissya odebrała zlecenie wysłuchania deputowanych przybyłych z tym listem. — D. 12 nie było posiedzenia. — Zdaie się, że seym zakończy w krótce swoie posiedzenia.

Sto dwadzieścia ludzi bywszey pierwszey półbrygady posiłkowey Helweckiey, stoiącey na wyspie Oleron, odebrało rozkaz od samego Cesarza z Medyolanu wsiadania na eskadrę Roszefortską.

Xżę panuiący Meklenbursko-Strelitz i brat iego Xżę Ernest odbywaią podróż przez Szwaycaryą.

P. Testa-Ferrara wyiechał ztąd d. 9 do Lucerny.

Od brzegow Menu d. 16. Lipca.

Podług iedney gazety Niemieckiey wszyscy officyerowie Rossyyscy, będący na urlopach, odebrali rozkaz udania się do swoich regimentow.

Listy z Kolonii donoszą, że zgromadzone nad niższym Renem Francuzkie woyska odebrały rozkaz udania się na zachodnie brzegi. Do departamentow wyższego Renu ma w krotce wiele przyyśdź regimentow z wewnątrz Francy, dla powiększenia w wielu mieyscach załóg, które teraz nie są dostatecznie osadzone.

DODATEK

DO N^ro^ 63.

GAZETY KRAKOWSKIEY

W e Srodę Dnia 7. Sierpnia 1805.

Dalszy ciąg o duchu języka Polskiego.

Znaiący się na językach, poznaią z tego wyobrażenia polskiego alfabetu, że Polskiemu językowi nie może zbywać na przyiemnem brzmieniu, lecz użycie spółgłosek i samogłosek, dowodzi iego przyiemnego brzmienia. Częstokroć miesza swe miękkie i twarde spółgłoski bardzo szczęśliwie, i mieści samogłoski na końcu sylab, przedłużaiąc częstokroć spółgłoskę do następuiącey sylaby. Tym sposobem otrzymuie ięzyk punkt spoczynku, u-cho zaś leksze poięcie. Do tego naywięcey wyrazów kończy się na samogłoskach albo miękkich spółgłoskach, wszelkie przymiotniki maią samogłoskowe zakończenia. Przeciwnie w Niemieckim ięzyku kończy się naywięcey sylab na spółgłoskach, kończące zaś sylaby są wszystkie krótkie i twarde. Prócz tego przyłącza się ieszcze częste używanie tak nazwaney psiey litery w Niemieckim ięzyku, która nawet podwoiona bywa. Polak żadnego takiego nie ma słowa, iak *Herr*, *Strumpf*, *Knarren*, *Klirren*, *Strumpfstricker*, a daleko bardziey nieznośnemi staią się te wyrazy w deklinacyach i konjugacyach.

Zadaie autor naiprobę do przeczytania podług danych wyżey reguł i dla przeświadczenia się, iak przecudnie są tu połączone samogłoski, twarde i miękkie spółgłoski, początek Pasterki Franciszka Zabłockiego.

Dafnis. Moia miła Halino, wybacz, że się boię,
Czy ia tylko rzetelnie widzę postać twoię.

Halina. Nie mylisz się Dafnisie, nie mylisz zaiste,
Wszak tey prawdy masz oczy świadki rzeczywiste. i t. d.

Wyzywa autor każdego, ażeby naytrudnieyszy Polski wyraz przypadkował, i pyta się: czy porównawszy go z podobnym niemieckim, nie brzmi melodyynie? Bo gdyby Polski wyraz był pierwiastkowo i twardym, to twardość ta przez przypadkowanie łagodnieie, w Niemieckim zaś ięzyku staie się ieszcze twardszym.

Porównywa daley autor przymiotniki i stopniowania Polskie z Niemieckiemi, z korzyścią dla pierwszych, np. bogaty, bogatszy, naybogatszy, reich, reicher, der reichste, i t. d. Dla przeświadczenia się, iak nieznośne tony ztąd powstaią, każe przypadkować, np. ein reichere mann, tem bardziey w naywyższym stopniu, np. das knarrendste Rad; daley przechodzi inne części mowy, i obiaśnia swe uwagi przykładem tłomaczenia Anakreona poety Greckiego w Warszawie 1774. i t. d.

Panny mi łaią bez miary,
Anakreon iakżeś stary!
Spoyrzyy chwilkę do zwierciadła,
Już ci czupryna wypadła:
Czoło w brozdach: a ia na to:
Czy mi na głowie kosmato:
Czy ia łysy, dbam nie wiele:
To wam tylko powiem śmiele,
Że mię tężey miłość pląta,
Im śmierć bliżey dybie z kąta.

Niemieckie tłumaczenie iest obok przyłączone.

Popiera ieszcze autor wyżey wyrażone własności ięzyka Polskiego następuiącym wierszem, żalu kochanka po odieździe iego ulubioney. Pasterka z Zabaw Karpińskiego 3 t. p. 411.

Zefirku! nie z teyże to przylatuiesz ziemi,
Gdzie Temira ustami oddycha ślicznemi!
Czekay! ieśli nie widzę, ieśli iey nie słyszę,
Niechay przynaymniey iednem z nią powietrzem dyszę.

Komuż tu dla trafnego podobieństwa ięzyka, nie przychodzi na myśl Petrarchy piękny Sonnet: *Levommi il mio pensier in parte, ovéra, &c.*

Dla pokazania, że Polak co do dźwięku bardzo się do Włocha przybliża, przytacza autor wiersz Tassa w oryginale z tłumaczeniem iego przez Piotra Kochanowskiego ieszcze roku 1651 w Krakowie.

Takci śmiertelnych rodzaiów na świecie
Przemiia ten kwiat wesołey młodości:
I choc się Kwiecień wraca w każdym lecie,
On więcey niknie, i zbywa młodości.
Zbieraymyż różą, poki w świeżym kwiecie,
Zbieraymy różą pożądney miłości:
Dziś owszem zaraz, póki nie przeminie,
Poki nie zwiędnie, póki nie upłynie.

Ze to tłumaczenie iuż w roku 1651 było napisane, nie wiedziec komu bardziey dziwic się, czy tłumaczowi, czy ięzykowi, który iuż w tedy taką giętkośc i tak przyiemny dźwięk posiadał.

Nayprzyiemniey brzmiącym znayduię pierwszy wiersz 3ciey pieśni, dla piękney przemiany głosek i spółgłosek. Tu przytacza Polskie tłumaczenie.

Już wiatrek cichy wieiąc na świt rany,
Znac dawał, że się Jutrzenka ruszała:
Która tym czasem w różą przeplatany
Wieniec, swą złotą głowę ubierała.
Każdy ochotnie we zbroię ubrany
Ruszał się, kiedy ogromna zabrzmiała
Trąba, i w głośne bębny uderzono,
Zaczem się woysku ruszyc rozkazano.

Jeszcze dla większego obiaśnienia przyiemności brzmienia języka Polskiego, nie może się wstrzymać autor od przytoczenia kilka wierszy tłumaczenia Jliady przez Dmochowskiego, mianowicie żegnania się Hektora z Andromaką.

Niech cię naymilsza żono, los móy tak nie boli,
Nikt mi życia nie weźmie bez wyroku woli:
Od wyroku zaś żaden człek się nie wybiega,
Równie mu i bohatyr i gnuśnik podlega.
Wróć do domu, weź w ręce kądziel i wrzeciono,
Pilnuy robot służebnic, ukochana żono.
O woynie męże niechay Jlionu pomną,
A nayszczególniey Hektor i t. d.

(*Reszta potem.*)

CENA ZBOZ

Na targu w Krakowie d. 6. Sierpnia 1805.

Korzec Pszenicy	zł. pol.	64	do	76.
— Zyta		40	—	64.
— Jęczmienia		28	—	48.
— Owsa		24	—	28.
— Grochu		56	—	64.
— Kaszy iaglaney		96	—	104.

W Wiedniu d. 27. Lipca.

Meca wynosząca pół korca naszego:

— Pszenicy	zł. pol.	26	do	40.
— Zyta		30	—	39.
— Jęczmienia		21	—	24.
— Owsa		14	—	19.

W Brynie d. 26. Lipca.

Meca Pszenicy	zł. pol.	45	do	60.
— Zyta		32	—	54.
— Jęczmienia		32	—	44.
— Owsa		24	—	26.
— Prosa		32	—	40.

W Gdańsku d. 20 Lipca.

Szefel czyli pół korca naszego w złocie hollend. (Na łaszt wchodzi 60 szeflow)

— Pszenica	zł. pol.	20	do	22½.
— Zyto		15	—	16½.
— Jęczmień		12	—	13.
— Owies		10	—	10½

DONIESIENIA.

W Dyrekcyi C. K. Policy Krakowskiey złożone zostały iedne srebrne grabki; właściciel zechce się zatem o nie z dowodami do pomienionego urzędu zgłosic.

Z C. K. Dyrekcyi Policyi w Krakowie d. 21 Lipca 1805.

Persa.

Dla dobra cierpiącey ludzkości, i dla prędkiego poratowania zapadaiących na oczy, w okolicy tuteyszey znayduiących się, lub w te strony przybywaiących, podaie się do publiczney wiadomości, iż w Galicyi wschodniey, w Cyrkule Jasielskim, a mianowicie we wsi Ropie, w zwykłym mieszkaniu JW. Stanisława Hrabi na Bieczu Siemieńskiego, Konsyliarza taynego J. C. K. Apost. Mci, Ochmistrza Król. Galic. i Lod., znayduie się Doktor domowy,

JPan Ernest Chladek, który przez tego, iż posiada gruntawnie lekarską i felczerską naukę, iest razem i Okulistą, którey to umieiętności tak dokładne dał dowody, iż od przybycia swego z Wiednia, to iest przez 9 dopiero miesięcy w przytomności JJ. WW. Ochmistrzostwa, i wielu innych Obywateli zdiął nayprzod z oczow 9ciu ludzi od kilku lat bynaymniey na obydwa oczy nie widzących kataraktę; powtore dwom, z których każdy na iedno nie widział oko; trzech zaś uwolnił od plam, któremi od dawnego czasu wzrok mieli przyćmiony, z zadziwiaiącym wszystkich iednostaynym szczęściem i zręcznością.

Z strony Ces. i Ces. Król. Urzędu Cyrkulanego Krakowskiego na rzecz funduszu, d. 26 Septembra t. r. w zwyczaynych przedpołudniowych godzinach w Cyrkularney kancellaryi w Cyrkule tuteyszym do Prefektury Promnickiey należąca wioska Rogow, przez publiczną Licytacyą więcey daiącemu sprzedaną będzie.

Taż wioska nie daleko Niepołomic na prawey stronie Wisły leżąca, składaiąca się z 3 poddanych którzy rocznie - - - 156 Dni Ciągłych.
$173\frac{1}{2}$ — Pieszych.
i 4 Powaby iako też
1 Kapłona.
30 Sztuk iay,
6 Łokci przędziwa
do Dominiu oddawać maią.

Należy także do tego prawo propinacyi i kawałek lasu z 30 Morgow $367\frac{1}{2}$ □ Sążni.

Pomieszkania dworskiego żadnego nie masz.

Pretium fisci - - - - - 2848 Zł. ryń.
od którego Vadium iako ceny fiskaley zaraz przy licytacyi złożyć się maiący 10tey ceny - - - 284 — — 48 kr.

Punktu kupna i o stanie opisania teyże wioski każdego dnia w Prefekturze Promnickiey widzieć można.

C. K. sądy szlacheckie Lubelskie Galicyi zachodniey małoletniego Jozefa Wawrzeńca dwoch imion Krasinskiego, tudzież iego Matkę opiekunkę Annę z Ossolińskich Krasińską niniéyszym Edyktem uwiadomiaią, że Ignacy Hrabia Miączyński przeciwko nim względem rozgraniczenia pastwisk i łąk dóbr Gardzienice, Suchodoły, Siedliska z iedney, dóbr zaś Zulina i Borowicy drugiey strony żałobę przeciwko nim podał i o pomoc sądową dopraszał się.

Ze zaś Sąd ten dla ich zagranicą przebywania, onymże tuteyszego sądowego adwokata Hakenszmita z ich kosztem i niebezpieczeństwem za patrona naznaczył, i z tym rozpczęty spor podług przepisanych dla Galicyi Zachodniey praw przewiedzionym i ukończonym zostanie; zaczem ciż niniéyszym Edyktem upominaią się, ażeby na dzień 2 Września r. b. godzinę 9 ranną do excepcyi stawili się, i nadanemu sobie patronowi dokumenta do sprawy służące oddali, lub też innego patrona obrawszy, tego Sądowi donieśli, zgoła nic, co tylko do poparcia sprawy swey skutecznym bydź sądzą i prawem iest dozwolone, czynić nie zaniedbali, gdyż inaczey wyniknąć mogące z zaniedbania, niemiłe skutki samiby sobie przypisać byli winni. Dan w Lublinie dnia 28 Maia 1805 roku.

Kajetan Michałowski V. P.
Domasławski.
D. Wladich.

Z Rady Ces. Król. Sądow Szlach. Lubel. Gall. Zachodniey
J. Łuczyński.

C. K. sądy szlacheckie Krakowskie Galicyi zachodniey oznaymuią tym Edyktem P. Antoniemu Nosarzewskiemu: że Pani Weronika z Scypionow Grabowska, swoiem i dzieci swych Jozefa, Karoliny i Ludwiki Grabowskich imieniem u sądow tych — o zniszczenie, z przyczyny podstępu tranzakcyi między Makarym Kluszewskim a Powodką i iey dziecmi, względem summ 2000 czer. zł. i 2000 czer. zł. dnia 10 Stycznia 1797 roku w Krakowie zawartey — żałobę przeciw niemu i Makaremu Kluszewskiemu podała, i o pomoc sądu, ile sprawiedliwość wymaga, prosiła.

Gdy zaś sądy te, nie maiąc wiadomości gdzie obżałowany zostaie, lub czy wcale w C.

K. państwach dziedzicznych znayduie się, onemuż adwokata tuteyszego Billewicza, z iego szkodą i iego kosztem zastępcą postanowiły, z którym proces ten stosownie do ustawy sądowey na C. K. państwa dziedziczne przepisaney rozpocznie się i ukończony będzie; on przeto Edyktem ninieyszym tym końcem upomina się: ażeby w czasie przyzwoitym to iest w przeciągu 90 dni sam stanął, albo ieżeli iakie ma prawa swego dowody, te zastępcy wyznaczonemu wcześnie przesłał, albo nakoniec innego sobie patrona obrał, tego sądom tuteyszym wymienił, i podług przepisu tych srzodkow prawa używał, które do swey obrony za nayskutecznieysze osądzi; inaczey bowiem wszelką niedogodność z zaniedbania wynikać mogącą samby sobie, podług opiewu C. K. praw przypisać był winien.

Jakob Kulczycki.
Hr. de Bubna.
F. Pohlberg.

Z Rady Ces. Król. Sędow Szlacheckich Galicyi Zachodniey. w Krakowie dnia 17. Czerwca 1805.
Scherauz.

Ponieważ wypisany konkurs dla osadzenia mieysca Syndyka w mieście Biczu z pensyą roczną 300 Zł. ryń. bezskutecznie upłynął, przeto na mocy wysokiego Guberniaszego dekretu pod d. 27 Czerwca t. r. Nro. 26,311. powtorny termin życzącym sobie do d. 19 Augusta t. r. z tym dokładem oznacza się aby życzący sobie tego mieysca zaopatrzywszy prozbę swą dekretami tak z linii polityczney iako też i sądowey takową przed upłynieniem terminu Urzędowi Cyrkularnemu Jasielskiemu podali. W Krakowie d. 22 Lipca 1805.

Magistrat Miasta C. K. Lublina niniejszym publicznym Edyktem wszystkim i każdemu w szczególności do wiadomości podaie: Iż pertraktacya substancyi po Janie i Annie Barcickich małżon. — za granice z Państw Cesarskich wyszłych pozostkłey tu w Magistracie Lubel: na dzień 21 Grudnia 1805 o godzinie 9 z rana iest przeznaczona. Dla tego wszyscy do pomienioney substancyi iakowe bądź prawo, czyli z tytułu sukcessyi, lub w naturze długu maiący, na takowy termin zapozywaią się — gdyż przeciwnie zgłaszaiącym się prawnym dziedzicom substancya wydana zostanie.

Dan w Lublinie d. 11 Czerwca 1805.

F. Poll.
Lewandowski.
Krępski.

Z Rady Magistratu C. K. Miasta Lublina.
Swiderski.

C. K. sądy szlacheckie Lubelskie Gallicyi zachodniey JPana Dominika Koblańskiego, dla niewiadomego iego mieszkania według przepisu §. 624 ustawy cywilney części II. niniejszem obwieszczeniem szosty raz wzywaią i ażeby iako syn niegdy Ignacego Koblańskiego oświadczenie swoie przychodzenia lub zrzekania się dziedzictwa po śmierci J. Xiędza Józefa Koblańskiego Proboszcza Końskowolskiego w cyrkule Jozefowskim zaszłey pozostałego, którego stan czynny 14652 zł. pol. 15⅔ gr. a bierny 4701 zł. pol. 20½ gr. wynosi, w przeciągu iednego roku i sześciu tygodni na papierze stęplu przyzwoitego podał, i prawa swoiego następstwa prawnie dowodami okazał: inaczey rozprawa o tenże maiątek z wiadomymi następcami prawa swoie okazuiącemi ukończna zostanie, a on względem tego dziedzictwa za umarłego miany będzie.

Działo się w Lublinie dnia 14 Maia 1805 roku.

K. Michałowski. V. P.
Gruszecki.
Domusławski.

Z Rady C. K. Sądow Szlacheckich Lubelskich Galicyi Zachodniey.
J. Łuczynski.

Ponieważ wypisana Licytacya na dzień 7 Czerwca t. r. Lubelskich Mieyskich dochodow palenia cegły bezskutecznie upłynęła, przeto powtorny termin Licytacyi na dzień 5 Września t. r. wypisnie się, aby życzący sobie w Lubelskiey Cyrkularney kancellaryi zaopatrzeniem się Pretium fisci 300 Zł. ryń na 3 po sobie następuiące lata to iest od 1 9bra 1805 do ostatniego 8bra 1808 puszczone będzie, o czym życzących sobie uwiadomia się.